

Monitoring – podrobněji

Souvislý pobyt v zařízení umožňuje studentovi získat reálnou představu o fungování vybraného zařízení, spolupráce se školitelem jej může profesně velmi obohatit zvláště možností sledovat jej při práci s cílovou skupinou. Mentor by měl v úvodních hodinách studentovi představit podstatu své práce, upozornit na stanovené cíle, důvody pro volbu konkrétních metod a forem práce, zdůvodnit volbu stanovených cílů a kroků vedoucích k jejich naplnění, specifickou komunikaci s klienty obecně nebo s konkrétními jedinci (důležité zvláště při práci s jedinci s těžším mentálním postižením nebo autismem). Na základě těchto vstupních informací bude student lépe sledovat výchovně vzdělávací práci či jednání s klienty a uvědomí si nutnost koncepčního přístupu, není to „jen u toho být“.

Monitoring je zaměřen VŽDY na sociálního pracovníka. Smyslem je vnímat v konkrétní činnosti drobné nuance a momenty, které by jinak mohly být přehlédnuty. Tyto momenty mohou být pak pro studenta obohacující, inspirující.

Monitorovací pozorování je aktivita, která je vždy cílená a zaměřená konkrétně na určitou oblast (vždy jen jednu konkrétní), záleží na zařízení a dané činnosti, co bude nejvhodnějším cílem pozorování, např. to může být:

- komunikativní dovednosti pracovníka (ve vztahu ke klientům),
- časové a obsahové rozvržení činnosti,
- charakteristiku forem a metod práce,
- způsob hodnocení klientů,
- užití odměn a trestů,
- řešení konfliktů a nestandardních situací,
- atmosféru při činnostech,
- využití pomůcek,
- individuální přístup k jednotlivcům,
- respektování potřeb klientů aj.

Monitorovací pozorování trvá cca do 30 min. (dle typu činnosti/situace a možností) a student po tuto dobu pozoruje a zapisuje v 3min. intervalech co se v dané oblasti, kterou pozoruje děje. Dále vyhodnocuje a pracuje dle formuláře.

Příklady zpracování

Příklad č. 1

Název zařízení: [Název instituce]

Datum pozorování: [Datum]

Čas pozorování: [Časový údaj]

Doba trvání: 30 minut

Pozorovaná oblast: Neverbální komunikace sociálního pracovníka

Čas	Pozorování	Poznámky
14:00	Pracovník vstupuje s úsměvem, ale okamžitě se otočí k počítači.	Pozitivní úvod zmírněn nedostatečným vizuálním kontaktem.
14:03	Sklání se k klientovi během vyprávění klienta, ale často kontroluje telefon.	Empatie ukázána tělesnou orientací, ale časté kontrola telefonu ruší.
14:06	Udržuje oční kontakt, kýve hlavou.	Vypadá zapojeně, ale oční kontakt místy působí fixovaně.
14:09	Usměje se na vtip klienta, ale úsměv je krátký a neúplný.	Úsměv působí nuceně, možná kvůli stresu.
14:12	Přerušil klienta, aby učinil poznámku, dotýká se svého brady, uzavřená pozice rukou.	Mírně negativní signál, který může působit odmítavě.
14:15	Lehce se dotkne ramene klienta, když vyjadřuje soucit.	Dobrý fyzický kontakt, ale mohl být vnímán jako příliš brzký.
14:18	Pohled se zaměřuje mimo klienta během důležitého sdělení klienta.	Nedostatek zájmu nebo rozptýlení, působí nezdvořile.
14:21	Nohy a tělo obrací směrem k dveřím během konverzace.	Tělesná orientace naznačuje připravenost ukončit setkání předčasně.
14:24	Směje se hlasitě na další vtip klienta, působí uvolněněji.	Přiměřená reakce, která podporuje uvolněnou atmosféru.
14:27	Zvedá obočí při dotazu klienta, což může signalizovat překvapení nebo nesouhlas.	Měl by být opatrnější, aby nesignalizoval negativní soud.
14:30	Ukončuje setkání s pevným stiskem ruky a přímým očním kontaktem.	Dobré zakončení, které naznačuje respekt a uznání.

- Sociální pracovník měl momenty efektivní neverbální komunikace, ale byly zastíňovány častými chybami, které mohly negativně ovlivnit vnímání klienta. Časté kontrola telefonu a nedostatečný vizuální kontakt naznačují rozptýlení a možnou nedostatečnou angažovanost v rozhovoru.
- Pracovník by měl omezit rušivé faktory a zlepšit vizuální kontakt. Tělesná orientace by měla být konzistentně zaměřena na klienta, což zvyšuje pocit zapojení a zájmu.
- Pozorování zdůraznilo důležitost plné přítomnosti a aktivního naslouchání v sociální práci. Je klíčové, aby sociální pracovníci byli vědomi svých neverbálních signálů a jak mohou ovlivnit dynamiku setkání.

Příklad č. 2

Název zařízení:

Datum pozorování:

Čas pozorování:

Doba trvání: 30 minut

Pozorovaná oblast: Vytváření podpůrného prostředí pro klienta

Čas	Pozorování	Poznámky
10:00	Pracovník přivítá klienta v uklizené a příjemně osvětlené místnosti.	Atmosféra působí klidně a přívětivě.
10:03	Nabízí klientovi vodu a pohodlné sezení.	Stará se o fyzické pohodlí klienta.
10:06	Ujistí se, že místnost je dostatečně teplá a nabízí příkrývku.	Pozornost k detailům, které zvyšují pohodlí klienta.
10:09	Zapne tichou relaxační hudbu na přání klienta.	Podpora relaxace a osobního pohodlí klienta.
10:12	Pracovník se ptá klienta, zda preferuje otevřené okno pro čerstvý vzduch.	Respektuje preference klienta a zvyšuje pocit kontroly klienta nad prostředím.
10:15	Uspořádá sedadla tak, aby byla orientována čelem k sobě, což podporuje otevřený dialog.	Fyzické uspořádání podporuje rovnocennou komunikaci.
10:18	Pracovník je během rozhovoru zaměřen na klienta, bez rušivých prvků.	Plná přítomnost zvyšuje pocit bezpečí a důvěry.
10:21	Kontroluje, zda není v místnosti hlučno, a případně zavře dveře.	Zajišťuje klidné prostředí pro nerušený rozhovor.
10:24	Povzbuzuje klienta, aby se podělil o své pocity a zároveň respektuje jeho tempo.	Podpora sebevyjádření v bezpečném prostředí.
10:27	Děkuje klientovi za sdílení a vyjadřuje ocenění pro klientovy názory.	Posiluje sebeúctu klienta a uznání jeho příspěvku.
10:30	Loučení s ujištěním, že prostory jsou vždy otevřené pro další návštěvy.	Zanechává klienta s pocitem přijetí a otevřenosti.

- Sociální pracovník projevila vynikající schopnosti vytvářet podpůrné a pohodlné prostředí pro klienty. Jeho důraz na fyzické pohodlí klientů, adekvátní osvětlení, teplotu a zvukové podmínky, stejně jako jeho citlivost na osobní preference klientů v oblasti sezení a privacy, přispěly k vytvoření atmosféry, která podporuje otevřenost a pohodu. Přizpůsobení prostředí individuálním potřebám klientů, jako je volba hudby

nebo nabídka přikrývky, zdůrazňuje jeho záměr vytvořit prostředí, kde se klienti cítí vítáni a respektováni.

- Pracovníkovo zapojení klientů do rozhodování o prostředí, například volba otevření oken pro čerstvý vzduch, ukazuje jeho snahu posílit jejich pocit kontroly a autonomie. Takový přístup nejenže zvyšuje pohodlí klientů, ale také podporuje jejich sebeúctu a důvěru v proces. Toto je zásadní ve chvílích, kdy klienti mohou cítit, že nad mnoha aspekty svého života nemají kontrolu.
- I přes mnoho pozitivních aspektů by mohl pracovník zvážit pravidelné proškolení sebe a svého týmu v oblasti nejnovějších poznatků o vytváření terapeutických prostředí. To by mohlo zahrnovat inovace v oblasti senzorických technologií nebo využívání nových přístupů k zajištění ještě lepšího pohodlí a bezpečnosti pro klienty. Dále by se mohlo zaměřit na detailnější individuální preference klientů, jako jsou specifické diety nebo alergie, které mohou ovlivnit nabídku občerstvení.
- Toto pozorování bylo pro mě velmi inspirativní. Učím se, že vytváření podpůrného prostředí je mnohem více než jen fyzické uspořádání místnosti. Jde o holistický přístup k pohodlí a bezpečí klientů, který vyžaduje neustálou pozornost a citlivost k jejich aktuálním potřebám. Tato zkušenost mi ukázala, jak důležité je být vnímavý k malým detailům, které mohou mít velký dopad na celkovou pohodu a spokojenost klientů.

Příklad č. 3

Název zařízení:

Datum pozorování:

Čas pozorování:

Doba trvání:

Pozorovaná oblast: Řešení konfliktů

Čas	Pozorování	Poznámky
15:00	Pracovník zahajuje setkání s klienty, kteří mají neshodu ohledně společného projektu.	Vytváří neutrální atmosféru, vyjadřuje ochotu naslouchat oběma stranám.
15:03	Klient A vyjadřuje svůj názor, pracovník aktivně naslouchá, dává prostor bez přerušování.	Podporuje otevřenou komunikaci, ukazuje respekt k názorům klienta A.
15:06	Pracovník parafrázuje problém, aby zajistil, že správně rozumí situaci.	Efektivní technika pro zajištění jasného porozumění oběma stranám konfliktu.
15:09	Klient B reaguje, pracovník udržuje oční kontakt a kývá hlavou, což naznačuje porozumění.	Podporuje klienta B ve vyjádření jeho stanoviska, zachovává rovnováhu.
15:12	Pracovník navrhuje možné řešení, ptá se obou stran na jejich názory na tuto možnost.	Zkoumá společně přijatelné řešení, zvyšuje angažovanost obou stran.

Čas	Pozorování	Poznámky
15:15	Objevuje se malé nedorozumění, pracovník okamžitě intervenuje klidným hlasem.	Zabraňuje eskalaci, udržuje klid prostřednictvím svého přístupu.
15:18	Využívá příklady z minulých zkušeností, kde podobný konflikt byl úspěšně vyřešen.	Inspiruje důvěru v řešení, ukazuje na předchozí úspěchy.
15:21	Klienti vyjadřují souhlas s navrženým plánem, pracovník zapisuje dohody.	Dokumentuje dohody, což je klíčové pro dodržení závazků.
15:24	Pracovník zdůrazňuje důležitost komunikace a vzájemného respektu.	Posiluje klíčové hodnoty, které pomáhají předcházet budoucím konfliktům.
15:27	Nabízí další pomoc v případě potřeby a připomíná dostupnost své podpory.	Zajišťuje, že klienti vědí, že mají k dispozici podporu pro další rozvoj řešení.
15:30	Ukončuje setkání s poděkováním oběma stranám za jejich otevřenost a spolupráci.	Podporuje pozitivní vnímání setkání a oceňuje úsilí klientů.
	• Sociální pracovník účinně řídil konfliktní situaci, použil vhodné techniky pro zajištění porozumění a spolupráce mezi stranami. Byl schopen navigovat rozhovor tak, aby nedošlo k negativní eskalaci a společně s klienty našel funkční řešení. • Pozorování zdůraznilo, jak důležité je být vybaven dobrými komunikačními dovednostmi a schopností zůstat neutrálním, zvláště v konfliktních situacích. Učím se, že klíčem k úspěšnému řešení konfliktů je aktivní naslouchání, empatie a schopnost předkládat konstruktivní návrhy.	